

Theologische Universiteit
GEREFORMEERDE KERKEN

STUDIEGIDS

MASTER THEOLOGIE *ALGEMEEN*

-

Identiteit, Ethiek en Samenleving

2016-2017

Inhoud

Structuur van de opleiding	3
Fase 1: Algemeen	4
Common Course	4
Methodologie 1	6
IES Bijvak.....	8
Studium Generale.....	8
Fase 2: Toespitsing op terrein van afstuderen	9
Maatschappelijk en professioneel handelen	9
Christelijke identiteit, pluraliteit en publieke verantwoordelijkheid	10
Verantwoordelijke samenleving.....	11
Keuzetraject.....	12
Identiteit in de praktijk van het christelijk onderwijs.....	13
Publieke theologie en de politieke praktijk.....	14
Medische ethiek in de praktijk	15
Economische ethiek en leiderschap in de praktijk.....	16
Fase 3: Afstuderen.....	17
IES Scriptie en afstudeervoordracht.....	17

Structuur van de opleiding

De opleiding heeft een omvang van 60 EC (1 jaar voltijds, 2 jaar deeltijds) en is opgebouwd uit modules van ongeveer 6 EC.

Voor elk van de afstudeerrichtingen is een afzonderlijk programma opgesteld met de volgende algemene opbouw:

Fase 1: Algemeen (12,5 EC)

- De voor alle studenten van de opleiding verplichte common course (periode A) van 5 EC.
- De module Methodologie in periode B van 1 EC.
- Een bijvak van 6 EC;
- Studium Generale activiteiten ter waarde van 0,5 EC.

Fase 2: Toespitsing op terrein van afstuderen (30 EC)

Na de algemene fase worden voor elk hoofdvak vijf onderdelen van 6 EC aangeboden waarin de student zich verder oriënteert op het gewenste veld van afstuderen. In deze onderdelen wordt de keuze van het onderwerp voor de eindscriptie voorbereid.

Fase 3: Afstuderen (17,5 EC)

Van de afstudeerfase is 16,5 EC bestemd voor het uitvoeren van het afstudeeronderzoek en het schrijven van de scriptie. 1 EC is gereserveerd voor de voorbereiding van de mondelinge afstudeervoordracht.

Voor meer informatie over de gang van zaken van de masteropleiding zie het Onderwijs- en Examenreglement (OER), het studentenstatuut en de verschillende regelingen van deze opleiding op Sakai.

Fase 1: Algemeen

Module:	Common Course	Code:	MA001
Docent:	J.M. Burger	Periode:	A
Toetsvorm:	Essay	EC:	5
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student kan:

1. het belang en de noodzaak van hermeneutische bezinning voor de gereformeerde theologie (ook voor de verschillende vakgebieden) en de daarmee verbonden praktijk aangeven en illustreren (ET1,2,3);
2. uitleggen en illustreren wat de methode van theologie als geheel inhoudt en hoe daarin een hermeneutische beweging besloten ligt (ET3);
3. de in de tentamenliteratuur en op college behandelde centrale inzichten uit de hedendaagse(post-)moderne en niet-westerse hermeneutiek verwoorden (ET1,3);
4. reflecteren op het tijdens de module behandelde contextuele karakter van theologiebeoefening in het algemeen en op de contextualiteit van zijn/haar eigen theologiebeoefening in het bijzonder (ET1,3,5).

The student is able to:

1. indicate and illustrate the importance and urgency of hermeneutics for Reformed Theology (also in its respective departments) and for connected practices (ET1,2,3);
2. explain and illustrate the method of theology as a whole and the hermeneutical movement that is implied therein (ET3);
3. reproduce the main insights of contemporary (post-)modern, and non-western hermeneutics (ET1,3);
4. reflect on the contextual character of all theology, as well as his or her own theological thought and work (ET1,3,5).

Vakinhoud

1. Inleiding in de hermeneutiek en in Gereformeerde omgang met hermeneutiek
  2. Bespreking van het contextuele karakter van de theologie
  3. Hermeneutische vragen in de belangrijkste vakken van de theologie en de hermeneutische beweging in de theologie als geheel
  4. Belangrijke posities in de filosofische hermeneutiek
  5. Ontwikkelen van een Gereformeerde hermeneutiek in gesprek met een aantal prominente theologische hermeneutische posities
  6. Praktische toepassing (pastorale zorg, positie van vrouwen in de kerk)
-
1. Introduction to hermeneutics and Reformed views on hermeneutics
  2. Discussing the contextual character of theology
  3. Hermeneutical questions in the main theological subdepartments and the hermeneutical movement in theology as a whole
  4. Important positions in philosophical hermeneutics
  5. Developing Reformed hermeneutics in dialogue with some prominent theological hermeneutical positions
  6. Practical application (pastoral care, position of women in church)

Werkvormen

Colleges (6 keer 3 uur); zelfstudie; essay.

Lectures (6 meetings of 3 hours); self-study; essay

Studielast

Contacturen: 18 uur

Collegevoorbereiding: 36 uur

Zelfstudie: 86 uur

Toetsing

Toetsing vindt plaats door een essay (ongeveer 4500 woorden). Dit essay moet een antwoord geven op een van de volgende vragen en een bewijs geven van een adequate beheersing van de inhoud van de colleges met de collegevoorbereiding en de aanvullende literatuur:

- a. Hoe moet Gereformeerde/Evangelische theologie vandaag beoefend worden op een manier die hermeneutisch en contextueel verantwoord is?
- b. Wat zijn de betekenis en relevantie van hermeneutische sensitiviteit / competentie voor het werk van een ambtsdrager / voor het werk in een andere functie die het evangelie dienst in kerk en maatschappij? Het is mogelijk om, na raadpleging van de docent, deze vraag te focussen op een specifiek praktisch thema of op een van de theologische disciplines.

De criteria om dit essay te beoordelen zijn afgeleid van de doelen van de cursus. Speciale aandacht zal gegeven worden aan:

- De kwaliteit waarmee de theologische disciplines behandeld zijn;
- De mate waarin de inhoud van de colleges, de reader en de aanvullende literatuur verwerkt zijn
- Creativiteit, onafhankelijkheid, moeilijkheidsgraad van het behandelde thema
- Methodologische juistheid

The examination consists of an essay (approximately 4500 words). This essay has to deal with one of the following questions and to give proof of an adequate mastery of the content of the lectures with the accompanying literature and of the additional literature:

- a. How should Reformed/ Evangelical Theology today be practised in a way that is hermeneutically and contextually responsible?
- b. What are the meaning and relevance of hermeneutical sensitivity/ competence for the work of a minister/ or: for the work in another function that serves the gospel in church and society?

It is possible – after consulting the teacher – to focus these question on a specific practical theme or on one of the theological disciplines.

The criteria to evaluate this essay have been derived from the aims of the course. Special attention will be given to

- The quality with which the theological disciplines were treated
- The extent to which the content of lectures, reader and additional literature has been used
- Creativity, independence, level of difficulty of the theme that was dealt with
- Methodological soundness.

Literatuur

	Pag.	Cat.	U.
Reader	180	3	36

Aanbevolen Literatuur

Zie de lijst op Sakai

See Sakai

Module:	Methodologie 1	Code:	MA010
Docent:	H. Geertsema	Periode:	B
Toetsvorm:	Paper of Onderzoeksontwerp	EC:	1
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

Master theologie – algemeen:

De student

1. kan zelfstandig methodologisch onderzoek verrichten binnen een onderdeel van de gereformeerde theologie (ET3);
2. kan samenwerken met andere wetenschappers, en relevante inzichten uit niet-theologische wetenschappen integreren en toepassen op het terrein van de theologie (ET3);
3. kan onderzoek door middel van een goed gestructureerd rapport presenteren aan vakgenoten en aan een breder publiek(ET3,4).

Master theologie – predikant:

De student

1. heeft gevorderde beheersing van academische vaardigheden, en is competent om door middel van zelfstandig methodisch onderzoek bij te dragen aan, en een oordeel te vormen over de ontwikkeling van de theologie(ET3);
2. kan zelfstandig reflecteren op zijn handelen en is competent om werk, beroep en persoon te integreren (ET8);
3. is in staat om zelfstandig te reflecteren op zijn persoon als instrument in zijn beroepsuitoefening (ET8).

In deze module ligt de nadruk op het leren verbinden van onderzoek aan theologie.

Vakinhoud

In deze module wordt het opzetten van een verantwoord wetenschappelijk onderzoek besproken. De module is een verdieping en uitbreiding op de module van Haarsma in Ba1 en de ervaring opgedaan met het schrijven van de bachelorscriptie. Voor studenten algemene master is de module een opmaat voor het uitvoeren van een eindonderzoek, al of niet door middel van empirisch onderzoek. Voor studenten van de predikantsmaster is dit een voorbereiding op de verdiepingsmodule in Ma2.

Werkvormen

Hoorcolleges, vragen bestudeerde stof, tussentijdse opdrachten, groepswerk.

Daar dit vak voor veel studenten vreemd is en er gewerkt wordt met tussentijdse opdrachten, wordt het tempo van de behandeling van de stof enigszins afgestemd op de vragen van de studenten. Het kan dus zo zijn dat een onderwerp een college later behandeld wordt dan gepland. Net zoals het leven zich in werkelijkheid voltrekt.

Studielast

Contacturen: 4 x 1,5 uur

Collegevoorbereiding:

College 1: lezen: Cameron & Duce, H. 3, p. 28 – 50; Verschuren & Doorewaard, H.1, 2, p. 15 – 66.

College 2: lezen: Verschuren & Doorewaard, H.3, p. 67 – 94, Mortelmans H.4, p. 95 – 135 (globaal lezen, 20 p / uur, komt terug Ma2).

College 3: lezen: Verschuren & Doorewaard, H.4, p. 95 – 132.

College 4: lezen: Verschuren & Doorewaard, H.6.1, 6.2, p.159 – 166; H.7, 211 – 249 / H. 8, p. 251 – 271.

Zelfstudie:

Na college 1: Beschrijf beredeneerd een doelstelling voor een projectkader, op een vraagstuk aangeleverd door de docent / zelfgekozen in kader eigen afstudeerproject, in maximaal 0,5 A-4.

Inleveren 2 dagen voor volgend college [via Sakai](#).

Na college 2: Lees Verschuren & Doorewaard H.5, p. 133 – 155. Rafel een door de docent aangereikt kernbegrip uit conform de aanwijzingen van de literatuur / rafel een kernbegrip uit het eigen onderzoeksproject uiteen en beschrijf dit begrip op 1 A-4, voeg een grafische weergave toe op max 1 A-4. Inleveren 2 dagen voor volgend college [via Sakai](#).

Na college 3: Formuleer tentatief een conceptueel model over je onderzoeksvoorstel uit college 2 op basis van uiteenrafeling van twee begrippen uit je onderzoeksvoorstel, conform college 2 in een schema op max 1 A-4. Inleveren 2 dagen voor volgend college [via Sakai](#).

Na college 4: Beschrijf een beredeneerd tijdsplan over je onderzoeksvoorstel uit college 1, rekening houdend met je leerervaringen uit de tijd die nodig was om concepten uiteen te rafelen voor college 3, op maximaal 1 A-4 en voeg een schematische weergave cfm fig. 8.2 toe, uitgaande van een maximaal beschikbare hoeveelheid tijd van 10 weken. Inleveren toetsweek [via Sakai](#).

Toetsing

Toetsing van de module kan op twee manieren plaatsvinden:

Studenten master predikant:

inleveren en voldoende beoordeeld krijgen van de (tussentijdse) opdrachten.

Studenten master algemeen: (vooraf kiezen)

Inleveren en voldoende beoordeeld krijgen van de (tussentijdse) opdrachten

of

Inleveren in toetsweek van een onderzoeksplan bestemd voor de uitvoering van het eindonderzoek master algemeen.

Literatuur

	Pag.	Cat.	U.
Verschuren, P. Doorewaard, H., (2007) Het ontwerpen van een onderzoek. Den Haag: Boom Lemma (of een latere versie).	250	1	35
Mortelmans, D. (2013) Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden. 4 ^e , herziene druk. Leuven: Acco.	40	1	6

Aanbevolen Literatuur

- Cameron, H., Bhatti, D., Duce, C., Sweeney, J., Watkins, C., (2010) Talking about God in Practice. London: SCM Press.
- Cameron, H., Duce, C., (2013) Researching Practice in Ministry and Mission. A Companion. London: SCM Press.
- Osmer, R.R., (2008) Practical Theology. An Introduction. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing.

Module:	IES Bijvak	Code:	MAIES7
Docent:		Periode:	A-D
Toetsvorm:		EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Vakinhoud

De student kiest in overleg met de afstudeerleider een bijvak (bij voorkeur aan een andere universiteit).

Wanneer de student een bijvak aan een andere universiteit gaat volgen, dient hij/zij daarvoor eerst toestemming te vragen aan de examencommissie van de TUK. Dit kan door een gemotiveerd verzoek te sturen naar examencommissie@tukampen.nl. De examencommissie vergadert maandelijks en de data worden op de website van de universiteit bekendgemaakt.

Module:	Studium Generale	Code:	MASG
Coördinator:	R.T. te Velde	Periode:	A-D
Toetsvorm:	Studium Generale-kaart	EC:	0,5
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

Doel van het Studium Generale is dat de student door activiteiten buiten het reguliere programma werkt aan verbreding en verdieping op academisch niveau.

Vakinhoud

Studenten hebben in hun bachelor drie jaar de tijd om in totaal 10 studium-generale-punten te halen. Masterstudenten hebben eveneens 3 jaar de tijd om deze punten binnen te halen. De punten kunnen onder andere behaald worden met de volgende activiteiten op academisch niveau:

- Promoties (intern/extern)
- Gastcolleges
- Symposia
- Lezingen
- Workshops/ seminars
- Congres, enz.

Werkvormen

Studenten hebben de keus uit verschillende activiteiten die zowel door de universiteit aangedragen kunnen worden als door de student zelf. De universiteit zorgt voor een up-to-date agenda met daarin mogelijke activiteiten en het aantal SG-punten dat de activiteit waard is. Studenten kunnen zelf ook activiteiten aandragen, dit in overleg met de coördinator Studium Generale.

Na elke activiteit schrijft de student een kort verslag (maximaal 1 A4) met daarin een beschrijving van de activiteit, een reflectie en een verbinding met de diverse onderdelen van de theologische opleiding. Het verslag dient ingeleverd te worden bij een bij de activiteit passende vakdocent; of anders bij de coördinator Studium Generale, dr. R.T. te Velde. Wanneer dit verslag is goedgekeurd, ontvangt de student een paraaf op zijn studium-generale-kaart.

Studielast

Totaal aan activiteiten en verslaglegging: 14 uur

De studielast wordt als volgt toegekend: 1 SG-punt = 0,1 EC per dagdeel activiteit incl. verslag; voor activiteiten buiten Kampen wordt i.v.m. reistijd 0,5 SG-punt extra toegekend.

Toetsing

Bij een volle kaart (10 punten) wordt dit omgezet naar 0,5 EC. De student is zelf verantwoordelijk voor het bewaren van de kaart, het laten registreren bij de studentenzaken en het verzilveren van de 0,5 EC.

Fase 2: Toespitsing op terrein van afstuderen

Module:	Maatschappelijk en professioneel handelen	Code:	MAIES2
Docent:	A.L.Th. de Bruijne, R. Kuiper	Periode:	A
Toetsvorm:	Open Boek Tentamen, Leesverslagen	EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student:

1. kan uitleggen wat het concept 'levens- en wereldbeschouwing' inhoudt, en welke basale vragen en debatten zich daaromtrent afspelen (ET1,2,6,9);
2. kan het belang van een christelijke 'levens- en wereldbeschouwing' voor de praktijk van maatschappelijk en professioneel handelen duidelijk maken en evalueren (ET1,2,6,9).

Vakinhoud

Omschrijving en historische introductie in de theorie, praktische consequenties en kritische evaluatie van een christelijke levens- en wereldbeschouwing. Daarbij gaat speciale aandacht uit naar de (neo-) calvinistische traditie (in haar verschillende fasen en subtradities). In dat kader wordt een introductie geboden in de vruchtbaarheid van deze traditie voor maatschappelijke en professionele praktijken. Daarnaast worden passages gelezen uit Augustinus' *De Civitate Dei (De stad Gods)*.

Werkvormen

Colleges, Gezamenlijk lezen van teksten, zelfstudie, literatuurstudie.

Studielast

Contacturen: 24

Collegevoorbereiding: 18

Zelfstudie: 126

Toetsing

Open boek tentamen (cijfer); leesverslagen-dossier collegevoorbereiding (waardering).

Literatuur

Wordt nog in detail bekendgemaakt, in ieder geval selectie uit:

Augustinus, *De Stad van God* (vert. Wijdeveld) (Baarn: Ambo, 1983)

Kuiper, A, *Het Calvinisme* (Soesterberg: Aspekt, 2002)

H. Jochensen, R. Kuiper, Bram de Muynck, *Een theorie over praktijken : normatief praktijkmodel voor zorg, sociaal werk en onderwijs* (Amsterdam: Buijten&Schipperheijn, 2006)

S. Griffioen, 'Perspectives, Worldviews, Structures', in: Henk Aay and Sander Griffioen, *Geography and*

Worldview (University Press of America, 1998), 125-143.

Smith, J.K.A., *Desiring the Kingdom. Worship, worldview and cultural formation* (Grand Rapids: Baker, 2009).

Al. M. Wolters, *Creation Regained* (Grand Rapids: Eerdmans, 2005).

James Davison Hunter, *To Change the World*, Oxford 2010 (350 p)

Aanbevolen Literatuur

- Michael W. Goheen, Craig Bartholomew, *Living at the Crossroads. An Introduction to Christian Worldview* (Grand Rapids: Baker Academic, 2008).

Module:	Christelijke identiteit, pluraliteit en publieke verantwoordelijkheid	Code:	MAIES3
Docent:	A.L.Th. de Bruijne, T.A. Boer, R. Kuiper	Periode:	B
Toetsvorm:	Leesverslagen, Essay	EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student

1. kan aangeven welke consequenties de laatmoderne plurale 'post-christendom' context heeft voor het dragen van christelijke publieke verantwoordelijkheid en is in staat zich daarbij zelfstandig een visie te vormen (ET1,2,5,6,9);
2. kan aangeven wat kenmerkend is voor een christelijke identiteit en welke uiteenlopende visies en vraagpunten zich daaromtrent voordoen(ET1,2,5,6,9);
3. kan het debat over de relatie tussen 'Christus en cultuur' beschrijven en evalueren(ET1,2,5,6,9);
4. kan de ontwikkeling van de tweerijkenleer in haar Bijbelse achtergronden en haar uiteenlopende historische gestalten beschrijven en analyseren en de relevantie daarvan duidelijk maken voor het dragen van christelijke publieke verantwoordelijkheid(ET1,2,5,6,9);
5. kan vanuit bovenstaande analyses de verbinding maken naar de praktijk van christelijke organisaties en christelijke professionals in de huidige samenleving (ET2,5).

Vakinhoud

In het licht van twee klassieke debatten (Christus en cultuur en 'twee rijken') komt het tot een analyse van de laatmoderne plurale cultuur en samenleving. De gevolgen van deze context voor de bezinning op christelijke identiteit en op het dragen van christelijke publieke verantwoordelijkheid komen aan de orde. De betekenis van een christelijke levens- en wereldbeschouwing voor zelfpresentatie en handelen in de samenleving wordt verkend.

Werkvormen

Colleges, Zelfstudie, Literatuurstudie, Presentaties.

Studielast

Contacturen: 18

Collegevoorbereiding: 36

Zelfstudie: 114

Toetsing

Essay (cijfer), leesverslagen-dossier collegevoorbereiding (waardering)

Literatuur

Wordt nog in detail bekend gemaakt, in ieder geval selectie uit

Richard Mouw, Sander Griffioen, *Pluralisms and Horizons* (Grand Rapids: Eerdmans, 1993), 183 p.

Charles Taylor, *A Secular Age* (Harvard: Belknap, 2007).

Stuart Murray, *Post-Christendom* (Carlisle: Paternoster)

H. Richard Niebuhr, *Christ and Culture*

Craig Carter, *Rethinking Christ and Culture: a Postchristendom Perspective*

David VanDrunen, *Natural Law and the Two Kingdoms*

Oliver O'Donovan, *The Desire of the Nations*

Nicholas Wolterstorff, *Justice in Love*

Jaco Kruger, 'Christian Identity in an Age of Difference', in: Eduardus van der Borght, *Christian Identity* (Leiden/Boston: Brill, 2008).

Roel Kuiper, *Identiteit en navolging. Over het contextualiseren van geloof* Amsterdam: Buijten en Schipperheijn, 2014), 62 pp.

Roel Kuiper, *Moreel Kapitaal. De verbindingskracht van de samenleving* (Amsterdam: Buijten en Schipperheijn, 2009), pp. 9-110.

Govert Buis en Jan Hoogland, *Ontzuilde bezieling. Transformatie van burgers en maatschappelijke organisaties* (Den Haag: Boom, 2016).

Module:	Verantwoordelijke samenleving	Code:	MAIES6
Docent:	A.L.Th. de Bruijne, R. Kuiper, gastdocent	Periode:	C
Toetsvorm:	Essay, Leesverslagen	EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student

1. is in staat op een zelfstandige en relevante manier deel te nemen aan bezinning op actuele vragen over karakter en uitdagingen van het dragen van verantwoordelijkheid binnen de laatmoderne samenleving (ET1,2,4,5,6,9);
2. kan de centrale vraagstellingen, antwoorden en achtergronden aangeven van de actuele debatten over de inrichting van de samenleving, toegespitst op het concept van 'civil society' (ET1,2,4,6,9);
3. kan de centrale vraagstellingen, antwoorden en achtergronden aangeven van de actuele debatten over de relatie tussen kerk/ christen en samenleving (ET1,2,4,6,9).

Vakinhoud

In deze module komt het debat met betrekking tot de civil society aan de orde, in de verschillende vormen waarop dit concept sinds de 19^e eeuw aandacht krijgt. Daarbij wordt een christelijke visie op aard en structuur van de samenleving ontwikkeld, en op de relatie tussen de kerk of de christenen en de verschillende samenlevingsverbanden. Ook de verschillende praktijken van christelijke participatie komen aan de orde, niet alleen vanuit de literatuur maar tevens doordat de student daarin ervaring opdoet.

Werkvormen

Colleges, Zelfstudie, Groepswork, Praktijkonderzoek, Literatuurstudie.

Studielast

Contacturen: 24

Collegevoorbereiding: 12

Zelfstudie: 132

Toetsing

Leesverslagen, essay over een nader te bepalen onderwerp.

Literatuur

Wordt nog in detail bekendgemaakt, in ieder geval selectie uit:

John R. Ehrenberg, *Civil Society: The critical history of an Idea*, (New York, 1999).

G. Buijs, Paul Dekker (red.), *Civil Society tussen oud en nieuw*, (Amsterdam, 2009).

Paul Dekker e.a. *Religion and Civil Society in Europe*, (Dordrecht, 2013).

Luke Bretherton *Christianity and Contemporary Politics* (zie ook bij module 'politieke theologie').

A. Shanks, *Civil Society, Civil Religion*, (Oxford: Blackwell, 1995).

J. H. Schindler, *Christianity and Civil Society: Catholic and neocalvinist perspectives* (Lanham: Lexington, 2008).

David Fergusson, *Church, State and Civil Society* (Cambridge, Cambridge University Press, 2004).

David Hollenbach, *The Common Good and Christian Ethics* (Cambridge: Cambridge University Press, 2002).

G. Buijs, Paul Dekker (red.), *Civil Society tussen oud en nieuw*, (Amsterdam, 2009).

Hans Boutellier, *De improvisatiemaatschappij, Over de sociale ordening van de onbegrensde wereld*, (Amsterdam, 2011).

Paul Dekker, *De oplossing van de civil society. Over vrijwillige associaties in tijden van vervagende grenzen*, SCP 2006.

A. van Harskamp, *Van fundi's, spirituelen en moralisten: over civil society en religie*, (Kampen: Kok, 2003).

Govert Buijs, Jan Hoogland (red.), *Ontzilde bezieling: transformatie van burgers en maatschappelijke organisaties* (Den Haag: Boom, 2016).

Roel Kuiper, *Dienstbare politiek* (Amsterdam: Buijten en Schipperheijn, 2011).

[https://wi.christenunie.nl/1/library/download/NKMPJPDnjsR2INChuzYWb8X6iPSttIh/Dienstbare+Samenleving+\(2001\).pdf](https://wi.christenunie.nl/1/library/download/NKMPJPDnjsR2INChuzYWb8X6iPSttIh/Dienstbare+Samenleving+(2001).pdf)

Keuzetraject

Een keuzetraject rond verschillende maatschappelijke velden en praktijken, waarmee iedere student een eigen combinatie van accenten en zo een eigen profiel kan creëren. Afgestemd op de vraag van de student om effectief, herkenbaar, wervend en coöperatief te handelen in professionele praktijken.

	Identiteit en ethiek	Politieke theologie en leiderschap
Module 4	a. Identiteit in de praktijk van het christelijk onderwijs	b. Publieke theologie en de politieke praktijk
Module 5	a. Medische ethiek in de praktijk	b. Economische ethiek en leiderschap in de praktijk

Module:	Identiteit in de praktijk van het christelijk onderwijs	Code:	MAIES4a
Docent:	R. Kuiper	Periode:	B
Toetsvorm:	Paper, Schriftelijk tentamen	EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student

1. kan aangeven welke consequenties de laatmoderne plurale 'post-christendom' context heeft voor de praktijk van het onderwijs en is in staat zich daarbij zelfstandig een visie te vormen (ET1,6);
2. kan aangeven wat kenmerkend is voor een christelijke identiteit in de praktijk van het onderwijs en welke uiteenlopende vragen en visies zich daaromtrent voordoen (1,2,6).

Vakinhoud

Hoe krijgt christelijke identiteit vorm binnen een schoolorganisatie? Wat is daarvoor nodig aan de kant van docenten en schoolleiders? Tijdens deze colleges worden modellen en benaderingen besproken die een antwoord proberen te geven op deze vragen.

Werkvormen

Colleges, Discussies, Procesbegeleiding, Zelfstudie, Literatuurstudie.

Studielast

Contacturen: 18

Collegevoorbereiding: 12

Zelfstudie: 138

Toetsing

Een paper (1/3 deel eindcijfer) wordt geschreven in overleg met de docent en als voorbereiding op een schriftelijk tentamen (2/3 deel eindcijfer).

Literatuur

Wordt nog in detail bekend gemaakt, in ieder geval selectie uit:

Nicholas Wolterstorff, *Educating for Life: Reflections on Christian Teaching and Learning* (Grand Rapids: Baker Academic, 2002).

Dick Both & Alex de Bruijn, *Onderwijs vraagt leiderschap!* (Schiedam: Scriptum, 2012). Hans Groen, *Identiteit als belofte. Over organisaties die een naam hebben op te houden* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).

Anneke de Wolff, *Identiteit in uitvoering. De christelijke school in discussie* (Zoetermeer: Meinema, 2002).

Aanbevolen Literatuur

- Dick den Bakker, *Scholen met lef. Tien noties bij christelijk geïnspireerd onderwijs in een seculiere tijd* (Woerden, 2013).

Module:	Publieke theologie en de politieke praktijk	Code:	MAIES4b
Docent:	A.L.Th. de Bruijne	Periode	B
Toetsvorm:	Leesverslagen, Essay	±	
Ingangseis:	Geen	EC:	6

Leerdoelen

De student

1. kan vanuit de bronnen van de christelijke overtuiging de achtergrond verhelderen van de verschillende christelijke opvattingen over de politieke sfeer en christelijke participatie daarin (ET1,2,4,6,9);
2. kan aangeven welke consequenties de laatmoderne plurale 'post-christendom' context heeft voor het dragen van christelijke publieke verantwoordelijkheid in de politieke praktijk en is in staat zich daarbij zelfstandig een visie te vormen (ET1,2,4,6,9);

Vakinhoud

In deze module wordt aandacht besteed aan de verschillende visies op publieke theologie, met bijzondere nadruk op de klassieke en hedendaagse politieke theologie. Daarbij gaat het zowel om theorievorming als om theologische analyse van de verschillende manieren waarop christenen zich in uiteenlopende contexten bewegen in de politieke praktijk.

Werkvormen

Colleges, Zelfstudie, Literatuurstudie.

Studielast

Contacturen: 18

Collegevoorbereiding: 12

Zelfstudie: 138

Toetsing

Essay (cijfer), leesverslagen- dossier collegevoorbereiding (waardering).

Literatuur

Wordt nog in detail bekend gemaakt, in ieder geval selectie uit:

Will Kymlicka, *Contemporary Political Philosophy: an introduction*, Oxford 2002. Elizabeth Phillips, *Political theology: a guide for the perplexed*, (London: T&T Clark, 2013).

Nigel Biggar, *Behaving in Public. How to do Christian Ethics*, (Grand Rapids: Eerdmans, 2011).

Luke Bretherton, *Christianity and Contemporary Politics*, Oxford: Wiley-Blackwell, 2010.

Peter Leithart, *Between Babel and Beast*, (Eugene: Cascade, 2012).

Nicholas Wolterstorff, *The Mighty and the Almighty*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2012).

Ad de Bruijne, 'Colony of Heaven': Abraham Kuyper's Ecclesiology in the Twenty-First Century, *Journal for Markets and Morality* Vol 17 (2014), no 2, 445-490.

Stanley Hauerwas, *After Christendom*, (Nashville: Abingdom, 2011).

William T. Cavanaugh, *Theopolitical Imagination*, (London: T&T Clark, 2002).

Oliver O'Donovan, Government as judgment, in: *Bonds of Imperfection*, (Grand Rapids: Eerdmans, 2004).

Charles Matthews, *A Theology of Public Life*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).

Rutger Claassen, *Het huis van de Vrijheid. Een Politieke filosofie voor vandaag*, (Amsterdam, 2011).

Luuk van Middelaar, *Politicide. De moord op de politiek in de Franse filosofie*, Amsterdam 1999 (200 pag) plus

H.E.S. Woldring, *Kernbegrippen in de politieke filosofie. Een herwaardering*, (Bussum: Coutinho, 2001).

Ad de Bruijne, *Levend in Leviatan*, (Kampen: Kok, 2006).

A. Kuyper, *Het Calvinisme*, Het Calvinisme en de staatkunde, (Soesterberg: Aspekt, 2002).
 A. Rouvoet, *Reformatorische staatsvisie*, (Nunspeet: Marnix v St. Aldegondestichting, 1992).
 Stefan Paas, *Vrede stichten*, (Zoetermeer: Boekencentrum, 2007).
 Ad de Bruijne, 'Niet van deze wereld', *Theologia Reformata Dec 2011*, 366-390.

Module:	Medische ethiek in de praktijk	Code:	MAIES5a
Docent:	T.A. Boer	Periode:	C
Toetsvorm:	Schriftelijk tentamen, Paper	EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student

1. heeft kennis van en inzicht in de belangrijkste medisch-ethische vragen in de Nederlandse zorgsector;
2. is in staat om ethische, levensbeschouwelijke en religieuze aspecten van medisch-ethische vragen te identificeren;
3. is in staat om medisch-ethische vragen in verband te brengen met een Bijbelse levens- en wereldbeschouwing;
4. is in staat om respectvol en vruchtbaar om te gaan met verschillen;
5. is in staat om medisch-ethisch beraad op te zetten.

Vakinhoud

Een theoretische maar vooral praktische introductie in de belangrijkste medisch-ethische vragen die in Nederland spelen, bekeken in relatie tot een Bijbelse levens- en wereldbeschouwing.

Werkvormen

Colleges (hoor- en werkcollege), zelfstudie.

Studielast

Contacturen: 18

Collegevoorbereiding: 12

Zelfstudie: 138

Toetsing

Schriftelijke tentamen (50%), paper (50%).

Literatuur

	Pag.	Cat.	U.
GKN/ NHK, <i>Euthanasie en pastoraat</i> . Den Haag 1998, 3-45	42	1	6
Theo Boer, 'De moderne geestelijk verzorger als ethicus: een toevalstreffer?', in: J.J.A. Doolaard e.a. (red.), <i>Nieuw Handboek Geestelijke Verzorging</i> , Kampen: Kok 2006, 735-746.	↓	↓	↓
Theo Boer, 'Bijbelse moraal tussen chaospreventie en het ideaal van het goede leven', <i>Kontekstueel</i> 22, 5 (juni 2007), 6-11.	↓	↓	↓
Theo Boer en Dick Mul, 'The Bible and Medical Ethics', in: <i>CMF-Bulletin</i> 2014, 2 (internationale special, juli 2014), 4-7.	↓	↓	↓

Theo Boer, 'Kun je overbehandeling van tevoren zien aankomen?' <i>Geron, tijdschrift over ouder worden & samenleving</i> 16, 2 (juni 2014), 23-5.	↓	↓	↓
L.L.E. Bolt (2003), Het stappenplan: een structuur voor ethische reflectie en discussie. In: L.L.E. Bolt, M.F. Verweij & J.J.M. van Delden (<i>et al.</i>), <i>Ethiek in praktijk</i> , pp. 17-32. Tweede, geheel herziene druk. Assen.	↓	↓	↓
Marc Desmet, 'Palliatieve zorg en euthanasie: vijanden, burens of vrienden?', <i>Streven - cultureel maatschappelijk maandblad</i> , 20 december 2013.	↓	↓	↓
Henk ten Have, Ruud ter Meulen en Evert van Leeuwen, <i>Medische ethiek</i> . Derde, herziene druk (of later). Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2009. (gedeelten)	↓	↓	↓
Ton Meijers, 'Zwijgen maakt spreken mogelijk. Over geheimhoudingsplicht in het pastoraat', in: <i>Praktische Theologie</i> , 30, 3 (2003), 361-376	200	2	4
Susan Wolf, 'Two Levels of Pluralism'. <i>Ethics</i> 102 (Juli 1992), 785-98	14	3	5

Module:	Economische ethiek en leiderschap in de praktijk	Code:	MAIES5b
Docent:	Gastdocent, A.L.Th. de Bruijne	Periode:	C
Toetsvorm:	Schriftelijk tentamen, Essay	EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student

1. kan aangeven welke consequenties de laatmoderne plurale 'post-christendom' context heeft voor het dragen van christelijke publieke verantwoordelijkheid in de economische sfeer en is in staat zich daarbij zelfstandig een visie te vormen (ET1,2,4,7,9);
2. kan aangeven wat kenmerkend is voor een christelijke visie op en invulling van leiderschap en welke uiteenlopende benaderingen zich daaromtrent voordoen (ET1,2,4,6,9).

Vakinhoud

In deze module gaat de aandacht uit naar de vragen rond christelijk leiderschap en christelijke professionaliteit in maatschappelijke praktijken binnen een laatmoderne, (post-)seculiere en plurale context. Daarbij wordt speciale aandacht gegeven aan de bezinning op de eigen aard van het terrein van de economie, aan de analyse van de plaats die dit terrein in de huidige globale context opeist en aan een christelijk verantwoorde ethische omgang met dit terrein.

Werkvormen

Colleges, Zelfstudie, Groepswork, Literatuurstudie.

Studielast

Contacturen: 18

Collegevoorbereiding: 18

Zelfstudie: 132

Toetsing

Schriftelijk tentamen (1/2 deel cijfer), (essay 1/2 deel cijfer).

Literatuur

Wordt nog bekend gemaakt.

Fase 3: Afstuderen

Module:	IES Scriptie en afstudeervoordracht	Code:	MAIES8
Docent:	A.L.Th. de Bruijne, T.A. Boer, R. Kuiper	Periode:	D
Toetsvorm:	Scriptie, Presentatie	EC:	17,5
Ingangseis:	Alle modules van de MTA		

Leerdoelen (samenvallend met eindtermen)

De student:

1. bezit gevorderde kennis van en inzicht in begrippen, theorieën, methoden en paradigma's binnen één van de theologische disciplines;
2. kan zelfstandig kennis en inzicht integreren in de gereformeerde traditie en vanuit een eigen positie bijdragen aan de evaluatie en voortgang van die traditie;
3. kan zelfstandig methodisch onderzoek verrichten binnen een onderdeel van de gereformeerde theologie;
4. kan het onderzoek in de gekozen deeldiscipline verbinden met het geheel van de theologische wetenschap;
5. kan samenwerken met andere wetenschappers, en relevante inzichten uit niet-theologische wetenschappen integreren en toepassen op het terrein van de theologie;
6. kan op grond van zijn of haar theologische kennis en inzichten bijdragen aan oordeelsvorming en probleemoplossing bij complexe kerkelijke en maatschappelijke vraagstukken;
7. kan onderzoek door middel van een goed gestructureerd rapport presenteren aan vakgenoten en aan een breder publiek;
8. bezit een zelfkritische, transparante en dienende houding in het uitvoeren van onderzoek en in het presenteren van de bevindingen aan een wetenschappelijk en aan een breder publiek.
9. kan vanuit wetenschappelijk-theologische kennis en vaardigheid verantwoordelijkheden dragen en taken aanvaatten op christelijk, kerkelijk en maatschappelijk terrein.

Vakinhoud

Na een fase van begeleide persoonlijke literatuurstudie schrijft de student een scriptie over een zelfgekozen en goedgekeurd onderwerp.

Werkvormen

Discussies, Procesbegeleiding, Onderzoek, Literatuurstudie, Besprekingen.

Studielast

Contacturen: 24

Collegevoorbereiding: 12

Zelfstudie: 454

Toetsing

Scriptie en voordracht. Meer informatie is te vinden in het scriptiereglement welke te vinden is op Sakai.